

2018. szeptember 18. és 20. között 38. alkalommal rendezték meg a burgenlandi Városszalónakon (Stadtschlaining), Andreas Baumkircher és a Batthyány család ősi várában a „Szalónaki beszélgetések” (Schlaininger Gespräche) konferenciát. Miután az elmúlt néhány év programja előbb az első világháborúhoz, majd a reformációhoz kapcsolódott, a szervezők idén ismét visszanyúlta a középkorba, a családtörténeti tematikához (korábban a Batthyányak, az Esterházyak, a Kőszegiek és a Nádasdyak köré szerveződött Szalónakon egy-egy konferencia). Ezúttal a Kanizsai családra esett a választás. E döntés több szempontból is szerencsés volt, a Kanizsaiak nem csupán a mai burgenlandi térség múltjának jelentős szereplői, de a tágabb Nyugat-Magyarországnak is, a família egyes tagjai pedig „kétlakivá” válva akár ausztriai báróságig is vihették. Ennek köszönhetően idén minden korábbinál nagyobb számú magyar előadó vett részt az eseményen, elősegítve a magyar és az osztrák történettudomány eredményeinek határokon átnyúló megismertetését.

A konferenciát a burgenlandi tartományi múzeum (Landesmuseum Burgenland) igazgatója, Gert Polster nyitotta meg, majd a résztvevők közösen megemlékeztek a konferenciasorozat azon korábbi állandó résztvevőire, rendszeres előadóira, Brigitte Hallerre és Harald Pricklerre, akik az elmúlt évben hunytak el. A tudományos szimpózium első előadója, Daniela Dvořáková sajnos nem tudott személyesen megjelenni, Zsigmond király és a Kanizsai család kapcsolatáról szóló előadását felolvasták. Ezt követően jelen sorok írója tartotta meg előadását, amely a 15. század közepén III. Frigyes császár birtokába került nyugat-magyarországi váruradalmak státuszával foglalkozott, valamint az egykori magyar birtokosok közül Kanizsai László 1459 körüli politikájával, amelyet részben saját elveszített birtokainak visszaszerzése motivált. Ezt követően Sonja Lessacher tartott előadást a különböző Kanizsai-címerlevelekről, köztük az első magyarországi, nő által elnyert címeradományról, Kanizsai Dorottya armálisáról. Az ebédszünetet követően két régészeti előadásra került sor. Feld István a Zsigmond-kori magyarországi elit állandó lakóhelyeiről, székhelyeiről adott elő, részletesen szólva a Kanizsaiak kismartoni rezidenciájáról. Manuela Thurner ehhez kapcsolódóan a kismartoni vár középkori emlékeit mutatta be, kitérve a mai Esterházy-kastély középkori előzményeire, valamint egy ott található címerfaragvány-együttesre, amely egy a 16. század folyamán, utólagosan összeállított, művészetiileg gyengébb minőségű címerfal lehetett. A napot a tartományi vezetés által adott fogadás zárta.

A második napot Vajk Ádám előadása nyitotta meg, amely Kanizsai János esztergomi érsek életpályájával foglalkozott. Ezzel összefüggésben kitért a leleszi prépostság 13. századi történetének egy kaotikus időszakára is. Vizsgálat tárgyává tette Kanizsai érseki

gyűrűspecsjét és az azon található címerképet, amelyet kapcsolatba hozott Kanizsai egykori egri püspöki elődje és utódja pecsétjeivel. Ezt követően Lővei Pál beszélt Kanizsai Miklós tárnokmester töredékesen fennmaradt sírkövééről, amely részben a nagykanizsai Thúry György Múzeumban található, egy másik darabja azonban idővel Sopronba került. Az előadás továbbá részletesen bemutatta, képekkel illusztrálta a késő középkori magyarországi sírkőfaragványokat és a salzburgi vörösmárvány nyugat-magyarországi elterjedését. Ezt követően Günther Stefanits előadása következett, aki új adatokkal gazdagította Szarvkőnek a 15. század közepi magyarországi belharcok nyomán viharos történetét.

Az ebédszünet után Erwin Schranz mutatta be a késő középkor és a kora újkor két jelentős jogi intézményét, a hűbért és a zálogbirtokot. Ezután Péterfi Bence előadása következett, aki többek között arra a kérdésre kereste a választ, mi vitte rá Kanizsai (V.) Jánost, hogy ősei földjéről elköltözve I. Miksa császár szolgálatába állva jelentős összegekért megszerezze magának a távoli Neuburg am Inn uradalmát és az ottani grófi címet. Ezt egy szintetizálóbb jellegű előadás követték, Emmerich Szabo foglalta össze Szapolyai János és I. Ferdinánd uralkodásával bezárólag a középkori magyar numizmatika történetét, részletesebben kitérve a késő középkor pénztörténeti eseményeire, mint az ausztriai schinderling korszak vagy II. Lajos pénzreformja. A második nap utolsó előadásában Kelényi Borbála ismertette Kanizsai Dorottya életpályáját, elemezte végrendeletét, bemutatta jól és rosszabbul sikerült házasságait és egyéb családi kapcsolatait, például a stájerországi Stubenbergekkal, továbbá kitért emlékezetének fennmaradására is, különböző intézmények, stb. nevében. A napot az önkormányzat által adott fogadás zárta.

Az utolsó nap előadásai főképp Kanizsai Orsolyára, férjére, Nádasdy Tamásra és utódaikra összpontosítottak. Varga J. János kezdte meg a sort, vázolván Kanizsai Orsolya életének jelentős eseményeit. Ezt követően Deák Ernő mutatta be a házaspár meghitt kapcsolatát magyar nyelvű levelek tükrében. Lengyel Tünde előadása a házaspár hosszú gyermektelenségével foglalkozott, külön kitérve arra, hogy a gyermekáldás érdekében Orsolya asszony számára Szegedi Körös (Fraxinus) Gáspár miféle orvosi praktikákat írt elő. Az életmódváltásnak köszönhetően a nádorné egészségi állapota javulni kezdett és 1555-ben egészséges fiúgyermeknek adott életet. A nap utolsó előadásában Méhes Péter Nádasdy (III.) Ferenc, a Wesselényi-féle összeesküvés résztvevője életének egy kevésbé ismert aspektusával, az oszmán-törökök elleni harcaival foglalkozott, beleágazva a 17. század török elleni védekező harcainak történetébe.

A konferencia programját egy lékai kirándulás zárta, amelynek során Gert Polster vezetésével járhatták be a résztvevők a Kanizsaiak és a Nádasdyak egykori várát, amely Paul Anton Keller osztrák írónak köszönhetően régi fényében fogadhatja az ide érkező látogatókat. Az osztrák író nevét a várban emlékszoba őrzi. Végül a Nádasdyak által az oszmán támadások és a reformáció korának viharai után – a középkori ferences klostrom helyén – a 17. században barokk fényben felépített ágostonos kolostor templomának és az abban található Nádasdy-kriptának a megtekintésére került sor. Itt található többek között az eredetileg Egerszegen elhalálozott Nádasdy Tamás nádor és felesége földi maradványait rejtő szarkofág.